

**ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ
ПРИВАТНЕ ПРАВО
CIVIL LAW AND CIVIL PROCEDURE; FAMILY LAW; INTERNATIONAL PRIVATE
LAW**

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-16>

УДК 347. 92

О. М. ВОЛОЩЕНКО

кандидат юридичних наук, доцент

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

юридичного факультету

E-mail: o.voloshchenko@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4780-4594>

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

м. Харків, 61022, майдан Свободи, 4

**УДОСКОНАЛЕННЯ СПОСОБІВ ЗАХИСТУ
ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У РОЗРІЗІ ПРАКТИКИ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ**

АНОТАЦІЯ. *Вступ.* Просвіропейський курс розвитку демократичної держави створює низку зобов'язань щодо реалізації потреб по удосконаленню вітчизняного законодавства до європейських стандартів. Природа походження об'єктів права інтелектуальної власності (тісний зв'язок з інноваційними досягненнями у сфері науково-технічного прогресу) потребує комплексних підходів вирішення проблем охорони і захисту прав на такі об'єкти. Розвиток науково технічного прогресу як сприяє появі інноваційних підходів до створення об'єктів інтелектуальної власності, так і спонукає до констатації спеціалізованими інстанціями нових способів порушення виключних прав. Окреслені вище правові процеси потребують комплексного доктринального дослідження з перспективами розробки практичних рекомендацій з питань як попередження вчинення дій щодо порушення суб'єктивних прав інтелектуальної власності так і захисту вже порушених, невизнаних або оспорюваних прав. Врахування висновків Європейського суду з прав людини є ключовим до напрацювання найбільш ефективних механізмів охорони і захисту прав інтелектуальної власності.

Короткий зміст основних результатів. Доктринальне дослідження процесів взаємодії розвитку інтелектуальної власності із іншими інститутами права (накшталт, свободи вираження поглядів), у взаємодії із використанням новітніх технологій та у розрізі практики Європейського суду з прав людини надало можливість зробити наступні тези: механізми захисту прав інтелектуальної власності щільно пов'язані із процедурно-процесуальними процесами, що реалізуються безпосередньо під час розгляду та вирішення справи. Зокрема, висновки судових інстанцій виконують допоміжну функцію у питаннях формування лінії захисту; якість рівня реалізації прав інтелектуальної власності залежний від рівня виконання позитивних зобов'язань держави по забезпеченню заходів щодо охорони і захисту таких прав. Це стосується обов'язків держави по дотримання процедурних зобов'язань в частині строків проведення процедур на стадіях досудового розслідування та судового розгляду тощо; взаємодія правових явищ на рівні окремих інститутів сприяє появі і констатації нових форм порушення прав інтелектуальної власності. Практика Європейського суду з прав людини констатувала та визнала порушенням бездіяльність осіб (в аспекті перевірки змісту інформації щодо порушення прав інтелектуальної власності), які відповідали за надання дозволів для розміщення інформації на веб-сайті; допустимість застосування державою обмежень може обумовлюватися гострою суспільною потребою.

Висновок. Проведений доктринальний аналіз спеціалізованої практики Європейського суду з прав людини у сфері права інтелектуальної власності надав можливість сформулювати висновки практичного значення, використання яких сприятиме удосконаленню інструментів захисту порушених прав та проведенню подальших наукових напрацювань у сфері охорони і захисту права інтелектуальної власності.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *практика Європейського суду з прав людини, захист права інтелектуальної власності, обмеження прав інтелектуальної власності, засоби доказування.*

Як цитувати: Волощенко О.М. Удосконалення способів захисту права інтелектуальної власності у розрізі практики Європейського суду з прав людини *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, серія «Право»*. 2025. Вип. 9. С. 170-176. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-16>

In cites: O.M. Voloshchenko (2025) Improvement of methods of protection of intellectual property rights in view of the practice of the European court of human rights. *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series "Law"*, (39), P. 170-176. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-16> (in Ukrainian).

Вступ. Новелізація права інтелектуальної власності у розрізі євроінтеграційних процесів сприяє формуванню та появі нових підходів щодо розуміння як традиційних правових явищ у даній підгалузі права, так і нових, що виникають у результаті розвитку науково-технічного прогресу. Проєвропейський курс, який Україна «тримає» з моменту підписання Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом зобов'язує вживати заходи по наближенню до європейських стандартів як національного законодавства так і процедур, пов'язаних із охороною та захистом суб'єктивних прав. Орієнтація на акти еталонних європейських інституцій в державній політиці з питань удосконалення національних законотворчих процесів обумовлено високим рівнем авторитету та довіри до якості виконуваних першими функцій. Тому рішення Європейського суду з прав людини (далі - ЄСПЛ) у відносинах, що регулюються правом інтелектуальної власності є одними із пріоритетних в питаннях поліпшення якості механізмів реалізації прав та способів захисту.

Актуальність даної теми обумовлена великим спектром проблем в питаннях належної реалізації та потребою пошуку оптимальних шляхів адаптації національних процедурних питань захисту порушених прав до європейських стандартів. Шляхи досягнення належного рівня трансформування процесів реалізації суб'єктивних прав до вимог європейських стандартів є ефективними за умови комплексного підходу щодо аналітики судової практики судової інстанції вищого рівня та використання доктринальних підходів в питаннях здійснення процедури такої адаптації.

Стан наукового дослідження теми.

Огляд наукових праць з даної проблематики вказує на те, що тема значення та застосування практики ЄСПЛ як безпосередньо, так і дотично, була предметом дослідження низки вчених, серед яких Н. Блажівська, І. Ващинець, Х. Майкут, С. Дяченко та інші. Висновки у наукових роботах вищезазначених науковців зводяться до констатації ряду проблем охорони і захисту прав інтелектуальної власності та визначення судової практики, як одного із пріоритетних способів подолання перших. Наявні Наукові висновки та дослідження на предмет необхідності удосконалення діючого законодавства та процедур захисту прав інтелектуальної власності стосуються констатації та характеристики наявних проблем даної сфери.

Такий стан потребує додаткового дослідження і розробки висновків практичного значення для формування лінії захисту у категорі-

ях справ про порушення прав інтелектуальної власності.

Постановка завдань статті обумовлена практичною потребою в удосконаленні розуміння специфіки способів порушення прав інтелектуальної власності та застосування ефективних механізмів захисту з урахуванням тенденцій судової практики. Основним завданням статті є: дослідження прецедентів Європейського суду з прав людини в сфері права інтелектуальної власності та дослідження взаємозв'язків залежності способів захисту інтелектуальної власності з процесуально-процедурними явищами судового розгляду та вирішення справи по суті.

Метою даного наукового дослідження є розробка наукових висновків щодо удосконалення інструментів захисту прав інтелектуальної власності.

Основні результати дослідження. Євроінтеграційний курс розвитку держави, який Україна розпочала у 2014 році має наслідком активізацію процесів по впровадженню у сфери життя суспільства принципів та цінностей європейського походження. Фактично з моменту підписання Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом зміни торкнулись як процесуальних, так і матеріальних галузей права. Найбільш реформованою підгалуззю права залишається право інтелектуальної власності. Впровадження євроінтеграційних принципів вплинуло на якість законодавства про охорону інтелектуальної власності, процедури реєстрації прав, оновлення інституту патентних повірених та процедурних питань захисту порушених, невизнаних і оспорюваних прав законних право володільців інтелектуальної власності тощо.

Питання захисту прав тісно пов'язано із процесуально-процедурними процесами реалізації можливостей відшкодування завданої шкоди у випадках таких порушень. Тому характерною рисою процесів вдосконалення охорони та захисту інтелектуальної власності є щільний синтез із процедурно-процесуальними явищами, які трактуються через призму судової практики.

Світовий рівень захисту прав інтелектуальної власності є одним із найбільш зразкових, з точки розробки та забезпечення механізмів реалізації такого права та розгалуженості спеціалізованих інституцій. Законні право володільці реалізують право на захист шляхом звернення до Всесвітньої організації інтелектуальної власності або до Офісу Європейського Союзу з інтелектуальної власності. До компетенції вищезазначених спеціалізованих ор-

ганів відноситься розгляд та вирішення справ, які стосуються виключно меж інтелектуальної власності. Однак, вказана підгалузь права є надзвичайно складною з точки зору можливостей до реалізації майнових прав законними право володільцями. Складність полягає у взаємодії та залежності прав інтелектуальної власності з особистими немайновими правами на вираження особистих поглядів, приватного життя, правом власності тощо.

Підхід до вирішення такого роду спорів потребує специфічної спеціалізації та досвіду у розгляді справ. Тому не представляється доцільним вважати, що спеціалізовані установи з розгляду справ інтелектуальної власності (в тому числі найвищого рівня) забезпечують в таких випадках повноцінний розгляд та вирішення справи по суті. Дане твердження базується на специфіці спеціалізації уповноважених установ. Також, непоодинокими є випадки, коли право на захист зазнає різного роду порушень, які виникають у зв'язку із відсутністю належних механізмів реалізації такого права. Це прецеденти затягування строків розгляду справи на національному рівні, прогалини законодавства щодо цілісності та вичерпності процедур захисту тощо. В таких випадках звернення до Європейського суду з прав людини є пріоритетним.

Закріплення на законодавчому рівні розширеного переліку джерел цивільного процесуального права дозволило використовувати практику Європейського суду з прав людини, як базис та безапеляційний «орієнтир» у напрямку формування моделі відносин права інтелектуальної власності. Такий підхід є надзвичайно важливим і ефективним в питаннях вирішення справ, щодо пошуку балансу між захистом права інтелектуальної власності та свободою вираження поглядів. (як один із пріоритетних) Тому, врахування досвіду європейських судових інституцій при вирішення спору та формуванню подальшої практики розбудови відносин між суб'єктами права інтелектуальної власності в контексті їх дотичності до базових прав людини є неминучим.

Починаючи з 90-х років XX століття практика ЄСПЛ послідовно визначила, що авторські права та права промислової власності належать до сфери дії ст. 1 Першого протоколу. Зокрема, у рішенні *Smith Kline and French Laboratories Ltd v. the Netherlands* було сформульовано правову позицію, відповідно до якої на патенти поширюється поняття «майно» за визначенням ст. 1 Першого Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. (Далі - Конвенція)

[1, с. 84] У вищевказаних прецедентах суд констатував належність прав інтелектуальної власності до категорії «майно», надав розширене тлумачення вказаного терміну. Дана прецедентна практика дозволила розширити бачення та підтвердила юрисдикцію ЄСПЛ з питань розгляду справ інтелектуальної власності. Подальша прецедентна діяльність ЄСПЛ сприяла напрацюванню відповідної стратегії та алгоритму вирішення справ сфери права інтелектуальної власності.

Пріоритетні висновки, сформовані ЄСПЛ виконують допоміжну функцію у питаннях формування лінії захисту сторонами справи, надають орієнтир щодо розуміння сфери дій порушення прав інтелектуальної власності як третіми особами так і органами державної влади тощо. Подальша аналітика рішень судової інстанції надасть можливість формувати найбільш важливі висновки з точки зору їх практичної цінності у сфері розгляду вирішення справ інтелектуальної власності.

Зразкове рішення «*Anheuser-Busch Inc. проти Португалії*», стосується спору між американським виробником пива *Anheuser-Busch Inc.* та португальською Компанією *Budejovicky Budvar*, щодо використання торговельної марки *Budweiser*. Американська компанія звернулася до ЄСПЛ з заявою, в якій вимагала припинення дій з використання у комерційних цілях торговельної марки португальської компанії. Між компаніями також було укладено угоду на використання зазначеної торговельної марки, однак не визначалося питання щодо використання останньої на території Європи. Важливим елементом у відносинах з використанням об'єкта інтелектуальної власності була відсутність правоохоронного документа у *Anheuser-Busch Inc.*

На моменти виникнення спірної ситуації та подання заяви до ЄСПЛ торговельна марка *Budweiser* перебувала у стані реєстрації. Вищезазначене стало основним аргументом компанії *Budejovicky Budvar* в питаннях доведення їх правомірності використання без отриманого дозволу. За результатами розгляду заяви ЄСПЛ дійшов висновку, що процеси реєстрації і правомірне користування торговельними марками до отримання охоронного документу підпадають під дію статті 1 Першого протоколу Конвенції. Таке твердження базується на розумінні та можливості внесення зазначеного виду прав до статутного капіталу підприємства.

Також ЄСПЛ дійшов висновку про відсутність порушень у діях компанії *Budejovicky Budvar* на предмет використання спірної тор-

говельної марки на території Європи, що відповідало чинному законодавству Чеської Республіки.

Питання порушення прав інтелектуальної власності може трактуватися не тільки через призму неправомірних дій недобросовісних користувачів, а тому числі і через діяльність органів державної влади. Цінним, з огляду констатації кваліфікації дій державних органів як таких, що порушують права законних право володільців інтелектуальної власності є рішення по справі «Коротюк проти України». ЄСПЛ з'ясовано, що заявниця, як автор книги «Науково-практичний коментар до Закону України «Про нотаріат» звернулася до поліції із заявою про проведення слідчих дій на предмет встановлення обставин незаконного розміщення зазначеної авторської книги та її оплатної реалізації у мережі-інтернет та притягнення до відповідальності винних осіб. В процесі дослідження матеріалів зави також було встановлено факт бездіяльності органів досудового розслідування, що має місце у вигляді затягування розслідування по справі та прийнятті постанови про закриття кримінального провадження.

Суд врахував доводи заявниці та висловив позицію, що у «держави виникає позитивний обов'язок забезпечити у своїй національній правовій системі, щоб право власності було достатньою мірою захищено законодавством і були доступні належні засоби юридичного захисту, за допомогою яких потерпілий від втручання може захистити свої права, у тому числі, за необхідності, вимагаючи відшкодування будь-якої завданої шкоди. Крім того, якщо втручання має кримінальний характер, цей обов'язок також вимагатиме від органів державної влади проведення ефективного розслідування та, у випадку необхідності, притягнення до відповідальності винних осіб».[3]

Отже, ЄСПЛ констатовано забезпечення механізму реалізації права на майно у контексті ст1 Першого Протоколу до Конвенції через призму комплексу обов'язків держави у встановленні необхідних та ефективних гарантій по захисту прав інтелектуальної власності. Виконання позитивних зобов'язань держави по захисту прав інтелектуальної власності виконує як каральну так і превентивну функції стосовно належного використання об'єктів інтелектуальної власності.

Окрім фіксації фактів та явищ юридичного значення, які відбуваються із сферою інтелектуальної власності, практика ЄСПЛ тлумачить бачення нових способів порушення майнових прав у світлі цифро візованих реалій

сьогодення. Розвиток інтелектуальної власності нерозривно пов'язаний із темпами розвитку науково-технічного прогресу. Поява електронного мистецтва, нових способів передачі та зберігання даних – наслідки комп'ютеризації сфер суспільного життя. Поява можливостей до створення нових об'єктів сприяє появі нових платформ демонстрації таких об'єктів та порушення прав на них, відповідно. Зразковим, з огляду своєї практичної кваліфікації дій суб'єкта у спірних правовідносинах є справа Фредрік Ней (Fredrik Neij) та Петер Сунде Колмісoppi (Peter Sunde Kolmisoppi) проти Швеції» [4]

Заявники звернулися до ЄСПЛ з заявою про порушення їхнього права на свободу вираження поглядів (у контексті ст. 10 Конвенції) у розрізі свободи отримання та передавання інформації. За національним законодавством Швеції зазначена група осіб була визнана винною у порушенні прав інтелектуальної власності. Серед способів порушення фіксувалась бездіяльність щодо заборони розміщення інформації, яка містить об'єкти авторського права. Заявники обґрунтували свою позицію тим, що вони володіють статусом провайдера, суть повноважень якого зводиться до надання засобів третім особам щодо розміщення інформації на сайті. ЄСПЛ підтримав рішення національних судів, які вказали на ознаки очевидності об'єктів авторського права, що мало б бути вирішальним при наданні провайдерами згоди на розміщення та подальше поширення таких об'єктів.

Встановлено тісний зв'язок залежності свободи вираження поглядів та діями щодо поширення і порушення прав на об'єкти авторського права. Порушенням визнається в тому числі бездіяльність суб'єктів, які надають платформу для отримання та передання інформації, щодо перевірки на предмет правомірності використання об'єктів авторського права.

Також питання свободи вираження поглядів обґрунтовується у зразковій справі Ashby Donald and Others v. France [5] Заявники справи були визнані винними у вчиненні дій з розміщення на веб-сайті фотографічних творів без дозволу законних право володільців.

Ешбі Дональд та інші, у виправданні своїх дій, посилались на те що дії органів державної влади є обмеженими в питаннях заборони публікації інформації, яка має суспільне значення. Фотографії із серії фешн-індустрії, які стали предметом спору, на думку заявників, несуть в собі інформацію про актуальні тенденції в моді, що розцінюється як суспільно

значуща для певної категорії суспільства. Також заперечення стосувалось обґрунтування на предмет втручання органів державної влади у процес реалізації їх права на свободу вираження поглядів шляхом розповсюдження інформації. Заявник посилався на зміст статті 10 Європейської конвенції з прав людини [6], в якій констатується заборона втручання держави у процеси розповсюдження своїх поглядів суб'єктами відносин.

Дослідивши матеріали справи, ЄСПЛ встановив, що коли йдеться про втручання у право на свободу вираження поглядів, держави користуються ширшою свободою розсуду, якщо оскаржуваний захід спрямований на захист інших прав згідно з Конвенцією, як-от право на мирне володіння майном, у цьому конкретному випадку щодо авторського права [7] Також, розтлумачено зміст категорії «необхідності» у сенсі можливості застосування обмежень зі сторони держави. ЄСПЛ вказав умову можливості застосування обмежень у випадках «необхідності», що зводиться до обставин «гострої суспільної потреби» таких обмежень. Суд дійшов висновку, що застосовані міри обмеження права на свободу вираження поглядів заявників були обумовлені наявним порушенням прав інтелектуальної власності та спів розмірні переслідуваній законом цілі.

Зразковим в контексті бачення доказової бази при доведення питання належності права, я на винагороду є рішення «Affaire Dima c. Roumanie». [8] Заявник звернувся з вимогою про захист порушеного права отримання винагороди на частину прибутку компанії, власником якої він є, від реалізації об'єктів інтелектуальної власності. Ключовим в питаннях захисту порушених прав заявник вважав наявність фальсифікованої бухгалтерської документації та документів, що підтверджували авторське право, виданих Міністерством Культури Румунії. Однак, позиція національних судів зводилась до відхилення зазначених доказів та відмови у проведенні бухгалтерської експертизи. Розглянувши матеріали справи констатовано позицію наявності порушень зі сторони національних судів, які унеможливають в подальшому реалізувати заявниками право на захист та виявити ЄСПЛ порушення таких прав. Таким чином, ЄСПЛ дійшов висновку, що надання належної правової оцінки та ухвалення остаточного рішення по справі на національних рівнях є вирішальним в питаннях як забезпечення гарантій реалізації виключних прав, так і підтвердження факту володіння такими правами на законних підставах.

Вказане рішення демонструє позицію ЄСПЛ про визнання національних систем джерелом становлення фундаментальних елементів лінії захисту права інтелектуальної власності.

Проведене фрагментарне дослідження змісту окремих рішень ЄСПЛ надало змогу зробити наступні **висновки**:

1. Процеси удосконалення охорони і захисту прав інтелектуальної власності щільно пов'язані із процесуально-процедурними явищами при розгляді та вирішенні справи по суті, як на національному, так і на європейському рівнях. Аналітичні висновки ЄСПЛ є ключовими в контексті такого поліпшення, оскільки формуються на підставі комплексного дослідження як фактів справи так і якості процедур забезпечення можливостей реалізації порушених прав заявниками. Такий підхід дозволяє виділити позитивну динаміку розвитку процесів захисту у розрізі констатації як нових механізми такого захисту так і поліпшення існуючих. Обов'язковість виконання прецедентної практики сприяє подальшій уніфікації європейських цінностей у національні системи держав світу.

2. Розширення кола спірних питань, які підпадають під дію статті 1 Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод дозволило закріпити додаткові гарантії захисту порушених прав інтелектуальної власності на стадіях реєстрації та отримання охоронного документа на об'єкт інтелектуальної власності.

3. Належний рівень реалізації виключних прав залежить від якості виконання позитивних зобов'язань держави по забезпеченню заходів щодо охорони і захисту інтелектуальної власності. В контексті «позитивних зобов'язань» необхідно розуміти своєчасне та якісне виконання органами державної влади покладених обов'язків залежно від виду та компетенції таких.

Наприклад, дотримання процесуальних строків та вчинення активних дій органами досудового розслідування у справах про порушення авторських прав, сприяє встановленню винних осіб та своєчасності подання позову про відшкодування матеріальної шкоди тощо.

4. Тісний зв'язок між правом на свободу вираження поглядів та діями щодо розповсюдження об'єктів авторського права у мережі Інтернет має наслідком фіксацію нових способів порушення прав інтелектуальної власності. Зокрема, ЄСПЛ встановлено, що бездіяльність суб'єктів, в обов'язки яких входить надання платформи для розміщення інформації в ме-

режі Інтернет при виявленні об'єктів інтелектуальної власності, як складових інформації кваліфікується як порушення прав інтелектуальної власності.

5. В питаннях захисту права інтелектуальної власності держава може застосовувати

обмеження, що мотивуються гострою суспільною необхідністю. Зокрема, допускається обмеження права на свободу вираження поглядів в контексті заборони поширення інформації з використанням об'єкта авторського права без наданого дозволу право володільця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Н. Блажівська Загальна характеристика захисту прав інтелектуальної власності в практиці Європейського суду з прав людини. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. №5. 2018. С. 83-90. (дата звернення 15.03.2025 р.)
2. Case Anheuser-Busch Inc. v Portugal № 73049/01 URL: <https://hudoc.echr.coe.int> (дата звернення 15.03.2025 р.)
3. Справа Коротюк проти України заява № 74664/12 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_i51#Text (дата звернення 18.03.2025 р.)
4. Case Fredrik Neij others v Swedish URL <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-117513%22%5D%7D> (дата звернення 18.03.2025 р.)
5. Case Ashby Donald and Others v. France № 36769/08 URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22002-7393%22%5D%7D> (дата звернення 19.03.2025 р.)
6. Європейська конвенція з прав людини 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення 20.03.2025 р.)
7. Посібник зі статті 1 Протоколу № 1 Європейської конвенції з прав людини. 2024. 107 с. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_1_protocol_1_ukr (дата звернення 20.03.2025 р.)
8. Case Affaire Dima c. Roumanie. No 58472/00. HUDOC 26.03.2006. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-78042%22%5D%7D> (дата звернення 21.03.2025 р.)

Стаття надійшла до редакції 01.04.2025

Стаття рекомендована до друку 08.05.2025

O. M. VOLOSHCHENKO,

candidate of Law, associate Professor,

associate Professor of Civil Law

Faculty of Law

E-mail: o.voloshchenko@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4780-4594>

V.N. Karazin Kharkiv National University

Kharkiv, 61022, Svobody square, 4

IMPROVEMENT OF METHODS OF PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS IN VIEW OF THE PRACTICE OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ANNOTATION. *Introduction.* The pro-European course of development of a democratic state creates a number of obligations to implement the needs to improve domestic legislation to European standards. The nature of the origin of intellectual property rights (close connection with innovative achievements in the field of scientific and technological progress) requires comprehensive approaches to solving the problems of protecting and defending rights to such objects. The development of scientific and technological progress both contributes to the emergence of innovative approaches to the creation of intellectual property objects and encourages specialized bodies to identify new ways of violating exclusive rights. The legal processes outlined above require a comprehensive doctrinal study with the prospect of developing practical recommendations on issues such as preventing actions to violate subjective intellectual property rights and protecting already violated, unrecognized, or contested rights. Taking into account the conclusions of the European Court of Human Rights is key to developing the most effective mechanisms for the protection and enforcement of intellectual property rights.

Summary of the main results. Doctrinal research into the processes of interaction between the development of intellectual property and other legal institutions (such as freedom of expression), in interaction with the use of new technologies and in the context of the practice of the European Court of Human Rights has made it possible to make the following theses: mechanisms for protecting intellectual property rights are closely linked to procedural processes that are implemented directly during the consideration and resolution of the case. In particular, court opinions perform a supporting function in matters of forming a line of defense; the quality of the level of implementation of intellectual property rights depends on the level of fulfillment of the state's positive obligations to ensure measures to protect and defend such rights. This concerns the state's obligations to comply with procedural obligations regarding the timing of procedures at the stages of pre-trial investigation and trial, etc.; the interaction of legal phenomena at the level of individual institutions contributes to the emergence and ascertainment of new forms of infringement of intellectual property

rights. The practice of the European Court of Human Rights has stated and recognized as a violation the inaction of persons (in terms of checking the content of information regarding infringement of intellectual property rights) who were responsible for granting permissions to post information on the website; the permissibility of the state's application of restrictions may be determined by an urgent social need.

Conclusion. The conducted doctrinal analysis of the specialized practice of the European Court of Human Rights in the field of intellectual property rights provided an opportunity to formulate conclusions of practical importance, the use of which will contribute to the improvement of instruments for the protection of violated rights and the conduct of further scientific developments in the field of protection and defense of intellectual property rights.

KEY WORDS: *practice of the European Court of Human Rights, protection of intellectual property rights, limitations of intellectual property rights, means of proof.*

REFERENCES

1. N. Blazhivska General characteristics of the protection of intellectual property rights in the practice of the European Court of Human Rights. *Theory and practice of intellectual property*. №5. 2018. P. 83-90. (in Ukrainian)
2. Case Anheuser-Busch Inc. v Portugal № 73049/01 URL: <https://hudoc.echr.coe.int>
3. Case of Korotyuk v. Ukraine application № 74664/12 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_i51#Text (in Ukrainian)
4. Case Fredrik Neij others v Swedish URL <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-117513%22%5D%7D>
5. Case Ashby Donald and Others v. France № 36769/08 URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22002-7393%22%5D%7D>
6. European Convention on Human Rights 04.11.1950 p. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (in Ukrainian)
7. Guide to Article 1 of Protocol No. 1 to the European Convention on Human Rights 2024. 107 c. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_1_protocol_1_ukr (in Ukrainian)
8. Case Affaire Dima c. Roumanie. No 58472/00. HUDOC 26.03.2006. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-78042%22%5D%7D>

The article was received by the editors 01.04.2025

The article is recommended for printing 08.05.2025